

Konference IES : Dvacet let poté. 18. října 2010

Luděk Rychetník :

Ekonomická teorie – co očekává veřejnosti dnes.

A zajímá to ekonomy?

Diskuse nad příspěvkem profesora Kouby.

Úvod

Zadání

Královna se ptá a ekonomové odpovídají

British Academy 22 July 2009 : Letter to Her Majesty The Queen

Jak porozumět tomuto dopisu?

Dopis ekonomů odlišného teoretického zaměření, 10. srpna 2009

Pole ekonomie : tvorba a rozdělování bohatství

Zadání této konference :

*"Kam došla a kam dále směřuje
ekonomie na Univerzitě Karlově?"*

*Co zásadního říká veřejnosti
a ostatní ekonomické obci?"*

Královna Alžběta II. se ptá ...

LSE listopad 2008

Otázka položená profesoru Luis Garicanovi:

„How come nobody could foresee it?“

BRITISH ACADEMY 22 July 2009
Leter to Her Majesty The Queen

**(1) Imbalances in financial markets,
risk calculations confined to slices of
financial activity – not to the system as a
whole ..**

.. lost sight of the „bigger picture“

BRITISH ACADEMY 22 July 2009
Leter to Her Majesty The Queen

**(2) imbalances in the global economy -
'global savings glut'
.. but conviction, that the banks
knew what they were doing --**

**„financial wizards ..
new and clever ways
of managing risks ..
financial markets had changed“**

„wishful thinking combined with hubris“

BRITISH ACADEMY 22 July 2009
Letter to Her Majesty The Queen

**(3) politicians of all types were charmed
by the market ..**

.. general 'feel-good' factor

**„General pressure was for more lax regulation
– a light touch“**

BRITISH ACADEMY 22 July 2009

Leter to Her Majesty The Queen

(4) „Everyone seemed to be doing their own job properly on its own merit.

The failure was to see how collectively this added up to a series of interconnected imbalances over which no single authority had jurisdiction.

.. failure of the collective imagination of many bright people

.. to understand the risks to the system as a whole.“

BRITISH ACADEMY 22 July 2009

Letter to Her Majesty The Queen

(5) The Academy will be hosting another seminar to examine the ‘never again’ question more widely. We will report the findings to Your Majesty.

Podepsáni:

Professor Tim Besley, FBA, LSE (1941)

2006-2009 B of E Monetary Policy Committee

Professor Peter Hennessy, FBA (1947)

Professor of Contemporary British History

at Queen Mary, University of London

Kořeny selhání podle BA :

**Neschopnost vidět systém jako celek -
– the bigger picture**

**Neuvědoměle ideologické vidění světa -
- wishful thinking
- politicians charmed by the market**

Ekonomové nevnímají ideologie

**Jak porozumět tomuto dopisu?
Připadá nám z jiného světa?**

Pocit odpovědnosti vůči společnosti a státu ?

**- součást životní a politické kultury
vyspělých, stabilních demokracií**

**Dopis královně deseti ekonomů odlišného teoretického zaměření
z 10. srpna 2009**

Geoffrey Hodgson, Sheila Dow, Stanley Metcalfe, Paul Ormerod ..

„chyby leží hlouběji a to v pojetí ekonomie hlavního proudu.

V minulosti nositelé Nobelových cen,

Ronald Coase, Milton Friedman, Wassily Leontief,

varovali, že ekonomie se odtrhla od hospodářské reality

a stala odvětvím aplikované matematiky.

Výuka ekonomie nevede k analýze hospodářství a společnosti.

Není divu, že ekonomové nejsou schopni vidět *the bigger picture*

POLE EKONOMIE:

VÝROBA A SMĚNA

MOCENSKÉ

ČINNOSTI

ČINNOSTI
SPOLEČENSKY
PROSPĚŠNÉ:
UCHOVÁNÍ
LIDSKÉHO RODU

Výroba a směna
prospěšných
statků,
„ordinary
business life“
(A.MARSHALL)

Tvorba pravidel,
zákonů, ústavy a
jejich vynuocování

Lobbying

ČINNOSTI
SPOLEČENSKY
ŠKODLIVÉ -
OHROŽUJÍCÍ
LIDSKÝ ROD

Korupce
Podvod
Krádež

Rent-seeking

Loupež

„The dark side of the force“ (of self-interest)

Dvě teoretická dilemata hlavního proudu ekonomie:

**(1) Marshall studoval ekonomickou činnost ve smyslu "ordinary business life":
implicitně předpokládal dodržování morálních norem a zákonů viktoriánské Britanie.**

Tento předpoklad však není dnes realistický.

**Lidé získávají bohatství i korupcí, podvody, krádeží,
ovlivňováním tvorby zákonů (rent-seeking, pomocí lobbování) a loupeží.**

(2) V tržním prostoru homo economicus sleduje svůj individuální hmotný zájem v krátkém období.

Nezná „společenský zájem (obecné dobro)“ a jako takový nemůže vytvořit a ani dodržovat férová pravidla na trhu a ve společenském soužití =>

=> nemůže vytvořit a udržet demokratický stát.

Přesto však, že homo economicus je vůči společnému dobru lhostejný (*Public choice*), existují a ku prospěchu obyvatel pracují liberálně demokratické státy, kde pojem společného dobra se běžně užívá jako společenská norma. Vlády jej ctí ve své politice